

Kravene til banerne, bl.a. jævnheden er øget. Det er en stor udfordring for plejen når banerne samtidig slides mere end før.

Fodboldstadions i jævn form

Tilstandsrapporter er udgangspunkt for den fremtidige pleje på alle danske stadions

Af fagkonsulent Eva Meyle, Danske Anlægsgartnere

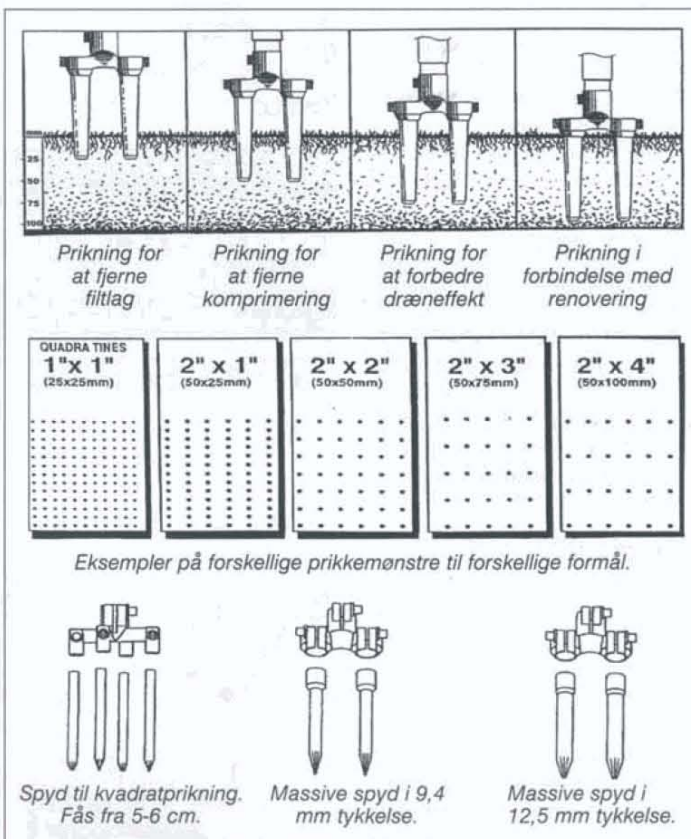
Fodboldens spillesæson er generelt udvidet, der afvikles flere kampe i dag end tidligere og spillet er blevet hurtigere. Det medfører alt sammen større slid på græsset, både på stadions og træningsbaner. Der til kommer at kravene til banerne generelt er blevet større med årene, og at der lægges større vægt på at spillerne kan træne på nogenlunde samme spilleflade som kampene afvikles på.

Det er baggrunden for at Dansk Boldspil Unions (DBU) har fået udarbejdet tilstandsrapporter for samtlige 12 Faxe-kondi-liga-stadions. Rapporterne, der blev udført af DBU's græsudvalg i perioden 9. juli - 15. oktober 1999, skal bruges som oplæg til den fremtidige pleje på alle stadions i Danmark. Det er tanken at alle fodboldbaner i landet kan få glæde af arbejdet i græsgruppen.

Oplysningerne i rapporterne, der blev fremlagt på et seminar den 22. maj, bygger på rent praktiske registreringer foretaget på banerne suppleret med jordbundsanalyser kombineret med udsagn fra markpersonalet. Der er ikke tale om videnskabelige undersøgelser, men om en konstatering af de faktiske forhold.

Banernes tilstand

Det viser sig at der kun er få baner med rene græsarter. På områder med megen slid er der

Eksempler på forskellige prikkemønstre til forskellige formål.

Prikning er et eksempel på den fine nuancering som boldbane-græs kræver. Afhængig af formål og banens tilstand kan man vælge forskellige bearbejdningsdybder, hulmønstre og spydtyper.

DBU'S GRÆSUDVALG:

Verner Ebdrup, (formand) medlem af DBU's bestyrelse
 Peter Mikkelsen Scheef, leder af DBU's Turneringsafdeling
 Tina Tranekjær Stender, sekretær i DBU's Turneringsafdeling
 Mogens Ellekvist, kommunegartner i Herlev
 Chris Haque, chefgreenkeeper, Parken
 Chris Haspell, konsulent og chefgreenkeeper på golfbanen ved Virket Sø
 Flemming Andreasen, konsulent

primært enårigt rapgræs, sandsynligvis fordi der ikke er eftersået tilstrækkeligt og med en for lille mængde frø. Desuden er der ikke foretaget bearbejdning af vækstlaget i forbindelse med eftersåningen.

Samtlige vækstlag var lagdelte hvilket medfører dårligere afdræning. I perioder var der brugt store mængder sand som topdressemateriale. Generelt var vækstlagene meget forskellige, men de fleste med et for højt indhold af ler og silt. Der var tydelige spor af rent sand anvendt som topdressemateriale. Enkelte havde anvendt harpet muldjord og nogle få kompost.

Klippehøjden varierer meget, men generelt er klippehøjden høj - for at forsøge at bevare et solidt rodnet. Sidstnævnte er dog en skrøbe: det kan lade sig gøre at bevare et solidt og forgrenet rodnet ved lav klippehøjde. Antallet af gange hvor græsset slås varierer også primært grundet økonomien.

Græsafklip bliver ikke samlet op hvilket er med til at øge regnormenes aktivitet. Ormeklatterne giver en fedtet overflade og øger risikoen for etablering af enårigt rapgræs og andet ukrudt.

Der er generelt blevet anvendt meget gødning, hvilket fremgår af gødningstallene. Næringsstofindholdet er for stort. Der vil kunne spares på gødningsmængden fremover.

Lagdelling i vækstlaget er et almindeligt fænomen som her hvor jordprøven klar skiller hvor lagene støder sammen. Lagdelingen, der kan skyldes forkert topdressning, er med til at hæmme afdræningen. Foto: Flemming Andreasen.

Af maskiner anvendes primært maskiner til luftning af overfladen. Nogle steder er man begyndt at vertidræne. Der er generelt for dårligt kendskab til, hvad der findes af maskiner på markedet og de forskellige maskiners formåen.

De sidst anlagte baner er ikke optimalt anlagt. Der er anvendt rullegræs med et for højt indhold af ler og silt der skaber en sål af ler som vandet ikke kan trænge igennem.

Krav til stadions

Der er i forbindelse med tilstandsrapporterne foreslået følgende krav, som kunne stilles til stadions:

- Banen skal fremstå med en jævn overflade. Der må ikke være ujævnheder på mere end +/- 1,5 cm målt over 6 meter.
- Græstæppet skal være tæt over hele banen, og det tilstræbes at der anvendes slidstærke græsarter med hurtig spireevne.
- Klippehøjden kan variere fra 20-25 mm. Græsafklip samles altid op, og græsset klippes på kampdagen.

En hjælp i det daglige arbejde er at foretage løbende registreringer af græs fodboldbanerne. Det har Herlev Kommune gjort gennem 15 år. Registreringerne har dannet grundlag for eventuelle justeringer i plejen. En af fordelene ved at føre dagbog over banernes tilstand er at de

personer som plejer banerne til dagligt får et godt og indgående kendskab til banerne.

Kommentarer

Der stilles stadig større krav til banerne, og er der i forvejen problemer med græsvæksten, kan det være næsten umuligt at opfylde spillernes krav til banerne. Derfor vil der være behov for en mere detaljeret pleje af de enkelte baner, men sandsynligvis også behov for anlæg af flere baner herunder træningsanlæg.

Indtil nu har plejen af fodboldbanerne generelt ikke været tilstrækkelig nuanceret, og det bunder bl.a. i mangelfuld kendskab og uddannelse inden for græspleje. Desværre har der indtil nu ikke været mulighed for speciel uddannelse i græspleje inden for fodboldbaner i Danmark. Der har i det hele taget været begrænset fokus på idrætsgræs.

Der er stort set ingen baner der er ens i anlæg og drift. Derfor bør plejeforanstaltningerne være forskellige fra bane til bane, og det er vigtigt løbende at 'stikke fingeren i jorden' for at undersøge om det er nødvendigt at foretage ekstra eller anden form for pleje. Det bliver spændende at se om der om få år så er sket en forbedring af forholdene på stadions gennem renovering og mere detaljeret pleje. □

Boldbaner renoveres med topskrælning

Græsset er klar igen allerede efter 8-9 uger

Topskrælning er en ny metode til at renovere nedslidte og ujævne græsboldbaner og golfbaner samt et hurtigere alternativ til en total omlægning.

Metoden består i at de øverste 1,5-3,0 cm af overfladen skrælles af ved hjælp af en fræserlignende maskine. Ved selve behandlingen udjævnes overfladen samtidigt med at uønsket græs og ukrudt fjernes. Det afskrællede materiale bortskaffes, og kan eventuelt genbruges som topdressemateriale efter harpning.

Udover topskrælningen vil en renovering normalt også kræve en række andre tiltag: Ujævnheder skal afrettes med harpet sandmuld eller kompostblandet topdressemateriale. Der skal tilføres topdressemateriale af ca. 80-100 m³ dressesand eller kompostblandet topdressemateriale pr. ha. Jorden skal løsnes til ca. 30 cm dybde med verti-dræn maskine. Topdressematerialet skal fordeles i verti-dræn hullerne med slæbenet. Der skal tilføres NPK-startgødning, overfladen skal rives op som forbedelse til et 1-2 cm tykt såbed og der skal eftersås med ca. 2,5-3,0 kg græsfø pr.100m².

Fordele ved topskrælningsmetoden er at banen er hurtigt klar til brug - allerede efter 8-9 uger efter behandling. Til sam-

menligning kræver en total omlægning at banen ligger stille i ca. 1 år. Det eksisterende græsrodnet holder banens overflade stabil, og en del af det gamle græs sætter nye skud. Behandlingen er samtidig hurtig at gennemføre. Det tager omkring 3-5 dage for en boldbane for alle arbejdsoperationer.

Ulempen ved behandlingen er at man ikke får fjernet kraftigt rod ukrudt som mælkebøtte, vejpileurt, bellis eller hvidkløver som vil være i stand til at skyde igen efter behandlingen. Planterne hæmmes dog, og metoden vil sandsynligvis kunne indgå i en samlet bekæmpelsesstrategi.

Tidspunkt for udførelse har indtil nu vist sig at være bedst i perioderne 1.maj-15.juni og 1.august-15.september. Prisen for at foretage en topskrælning koster omkring 90.000-120.000 kr./ha ekskl. moms afhængig af behovet for opretning/afretning og eventuel afsamling af sten.

Metoden kan ikke bruges hvis der er dræningsproblemer eller komprimerede jordlag under 25-30 cm. I sådanne situationer vil det være bedre at omlægge banen.

Eva Meyle

KILDE. Jørgen Fischer: Topskrælning - en ny metode til renovering af boldbaner. Videnblad 5.6-29. Skov & Landskab, 2000.

Topskrælning består i at de øverste 1,5-3,0 cm af overfladen skrælles af ved hjælp af en fræserlignende maskine. Ved selve behandlingen udjævnes overfladen samtidigt med at uønsket græs og ukrudt fjernes.